привів до другого закону: радіус-вектор, що сполучає планету й Сонце, за однакові проміжки часу описує однакові площі. Це означає, що чим далі планета від Сонця, тим повільніше вона рухається.

Цих два закони були сформульовані Кеплером в 1609 році в праці «Нова астрономія».

У 1610 році Кеплер дізнався про відкриття Галілеєм чотирьох супутників Юпітера і винахід зорової труби. В зв'язку з цим Кеплер розмірковує про можливість відкриття супутників і біля інших планет. На його думку, у Марса повинно бути два супутники і шість або вісім у Сатурна. Ці припущення Кеплера виправдалися згодом [3].

Після низки досліджень та розрахунків у 1619 р. вийшов твір «Світова гармонія», в якому містився третій закон руху планет. Завдання, яке було поставлене Кеплером на початку наукового шляху, було успішно виконано.

15 листопада 1630 р. Йоганн Кеплер занедужав і помер у місті Регенсбург. Але, незважаючи на нелегке життєвий шлях, він зробив великий внесок у становленні науки та став творцем небесної механіки.

Список використаних джерел

1. Історія і методологія фізики та астрономії: курс лекцій для студентів закладів вищої освіти фізико-математичних спеціальностей / уклад. М. В. Дудик, К. С. Ільніцька, Ю. В. Решітник, І. А. Ткаченко. – Бровари: АНФ груп, 2019. – 294 с.
2. Кудрявцев П. С. Курс истории физики: учеб. пособие для студентов физ.-мат. фак. пед. ин-тов. М.: Просвещение, 1974. – 312 с.
3. Спасский Б. И. История физики. Ч. I. Учеб. пособие для вузов. Изд. 2-е, перераб. и доп. М.: Высш. школа, 1977. – 320 с.

Вікторія Калініна

ОБРАЗ УКРАЇНИ КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

Мій український багатостраждальний народе, скільки дівочих та материнських сліз пролито і проливається до цієї хвилини, скільки поколінь молодих хлопців повторюють: «Мамо, я йду за Україну», скільки сил витрачено на створення справжньоїнації патріотів.

Хто, як не ти, славний народе, все пам'ятаєш. Пронеслися буйні вітри, відшуміла давно Козаччина, але історія все повторюється і повторюється.

Мета розвідки – з'ясувати, як українці виливали свій біль за долю рідної неньки-України у віршах та піснях упродовж довгих століть і до сьогодення.

Уся вкраїнська історія – це постійна боротьба з незваними гостями-загарбниками нашої неньки-України. Доказом цього є історичні пісні, в яких співається: *«Зажурилась Україна, / Бо нічим прожити, / Витоптала орда кіньми / Маленькії діти, / Котрі молодії – / У полон забрато…»* [4, с. 290].

Громадянські та світові війни показали всім силу української згуртованості. Дух волелюбства важко пробивався крізь тягарі душі, ріс і перетворив народ у могутню, співучу, непереможну, українську націю.

У далекому XVII столітті легендарна піснярка Маруся Чурай у своїх піснях правдиво передала емоції, почуття матусь та дівчат, коли їх кохані вирушали захищати рідну землю: *«Не плач, не плач, Марусенько, / Не плач, не журися, / Та за свого миленького / Богу помолися! / Стоїть місяць над горою, / А сонця немає… / Мати сина в дороженьку / Слізно проводжає…»* [2, с. 148].

Україно, рідна домівка мого серця. Твої злотокосі дерева, співи солов'я, безмежні роздолля залишаться в моєму серці навіки. Ненько, ти починаєшся зі стежини споришевої, від рідного дому, як вічного гнізда роду й білої у цвіту вишні коло хати – берегині душі, з розуміння, що і людина, і народ, і мова – все це дари Божі, святині, які маємо берегти й боронити як власне життя й чисту душу, осмислити відповідальність за світле майбутнє.

Саме за такими ідеалами жив Тарас Шевченко. Великий Кобзар – душа українського народу. Його вірші надихають до життя, ніби дають ще один ковток повітря. У віршах поет називає Україну «ненькою», «вдовою-сиротиною», «небогою», «мамою»: *«Світе тихий, краю милий, / Моя Україно, / За що тебе сплюндровано, / За що, мамо, гинеш?»* [6, с. 225].

Душа Кобзаря нестерпно боліла, тихенько ридала від розпачу. Об'єднати українські землі в одну незалежну державу Шевченко вважав своїм обов'язком перед українцями. Він уболівав за країну, пошматовану не лише між сусідніми державами, а й внутрішніми проблемами й закликав українців єднатися заради боротьби за волю та гідне життя в своїй країні: *«Обніміте ж, брати мої, / Найменшого брата. – / Нехай мати усміхнеться, / Заплакана мати»* [6, с. 321].

Образ України яскраво розкривається й у творчості Лесі Українки. Вона – жінка-борець, яка своєю пречистою душею вірила в воскресіння Неньки, її нездоланність. Через усе життя поетеса пронесла такі рядки: *«Нащо даремнії скорботи? / Назад нема нам воріття! / Берімось краще до роботи, / Змагаймось за нове життя!»* [5, с. 143].

Донька Прометея щиро вірила в силу рідної мови, яка повинна була стати складовою непереможної держави: *«Слово, чому ти не твердая криця, / Що серед бою так ясно іскриться? / Чом ти не гострий, безжалісний меч, / Той, що здійма вражі голови з плеч? / Ти моя щира, гартована мова, / Я тебе видобуть з піхви готова, / Тільки ж ти кров з*

мого серця проллєш, / Вражого ж серця клинком не проб'єш…» [5, с. 83].

Любов до України – це найвеличніше, найпатріотичніше почуття, коли розумієш, що ти є маленькою частинкою Всесвіту.

Соловейко української літератури – Володимир Сосюра безмежно любив рідну країну. Образ України він описував у таких поезіях, як «Я так люблю тебе, мій краю», «Люби свій край», окремо змальовуючи такі міста: «Далекий Харків», «Який ти красень, Києве мій», «Шумить Печерськ». Вірші про річки України, у яких він описував неповторну красу водних перлин: «Я на Дніпро дивляюсь», «Знову я над простором Славути-ріки», «Дінець в ранковім тумані». Володимир Сосюра закликає: *«Любіть Україну, як сонце, любіть, / як вітер, і трави, і води… / В годину щасливу і в радості мить, / любіть у годину негоди»* [3, с. 140].

Василь Стус – поет глибоко національний, тому його поезія має національну основу. Його душа – це надії й віра у праведність шляху патріота, душа – єдине місце, де він може зберегти любов до Батьківщини. Образ України є центром всесвіту поета, довкола нього обертається життя і творчість Стуса: *«Моя Україна забула / Сміятись. Вона гомонить. / Моя Україна не вщухла / Од прагнення жить»* [7].

Зараз українці переживають переломний етап свого життя. Країну, а разом і націю, хочуть роздерти на маленькі шматочки, перервати усі зв'язки і вирвати їх серце – віру. Віру в щасливе спокійне майбутнє без брехні та марнославства, крадіжок та вбивств.

Як би складно це не було, ми – українці й тому знаємо і пам'ятаємо свою історію і шануємо рідну країну. Сучасники повинні берегти її і на помилках наших пращурів учитися, творити щасливе майбутнє для наших дітей. Сучасна письменниця Варвара Гринько закликає: *«Пам'ятай, / Не забувай / Батьківську / Стежину. / Прикрашай, / Шануй свій край, / Дім свій – / Батьківщину»* [7].

Сподіваємось, що наші нащадки будуть цінувати і берегти Батьківщину, а вона, в свою чергу, – розквітати та могутнішати: «*Нас не сотні, поки ще мільйони, / то подбаймо про свою країну, / щоб кричали гордо батальйони: / "Є МАЙБУТНЄ В ТЕБЕ, УКРАЇНО!"»* [1, с. 74].

Сучасники, давайте ж поставимо велику крапку на сторінці минулого і почнемо писати свою, правдиву, щасливу історію великої країни: *«Любімо Україну, / І що б там не було, / Не зрадимо її ми, / Творімо злагоду й добро! / Нам треба бути гідними, / За що ж тоді стояв Майдан? / Продовжить справу мусимо / Тих, хто життя за це віддав»* [7].

Список використаних джерел

1. Мрії про Україну. Книга 3. Дитячі вірші та малюнки. Харків: Факт, 2018. – 152 с.
2. Небо України. Поетич. Антол. / за упоряд. та ред. В. Коломійця. – К.: Укр. письменник, 2001. – Кн. І. – 479 с.

3. Сосюра Володимир. Любіть Україну!: поезії / Володимир Сосюра. – К.: Знання, 2019. – 223 с.
4. Таємниці віків. Українські народні думи, легенди, перекази, пісні, казки…: навчальний посібник (серія «Шкільна бібліотека») / упоряд. О. Г. Мукомела. – К.: Грамота, 2001. – 511 с.
5. Українка Леся. Зібрання творів: у 12 т. / Леся Українка; АН УРСР; [редкол.: Є. С. Шабліовський (голова) та ін.]. – Київ: Наук. думка, 1975–1979. Т. 1: Поезії / [упоряд. та прим. Н. О. Вишневської; ред. тому А. А. Каспрук]. – 1975. – 446 с.
6. Шевченко Т. Г. Кобзар. Вперше зі щоденником автора / Тарас Григорович Шевченко; упоряд. та комент. С. А. Гальченка; передм. І. М. Дзюби. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. – 960 с.
7. Вірші про Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mala.storinka.org/вірші-про-україну

Тетяна Калініч

ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНОЇ ГРИ

Важливим показником загальної культури людини, її вихованості, моральності, внутрішньої й зовнішньої краси є *культура спілкування*. У культурі спілкування проявляється інтелект людини, її освіченість, культурність і ціннісні орієнтації, краса слова і духу як ознаки духовного багатства та неповторної людської сутності.

Особливої значущості сьогодні набуває необхідність виховання *культури спілкування* у дітей старшого дошкільного віку. Завдання з виховання культури спілкування у дітей дошкільного віку визначено у Базовому компоненті дошкільної освіти у декількох освітніх лініях. Так, у освітній лінії «Мовлення дитини» передбачено засвоєння дитиною «…мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування, стриманість у спілкуванні; культура мовленнєвої комунікації» [3, с. 30], елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях.

Сутність культури спілкування розкрито у працях О. Даниленко, К. Джеджери, І. Мачуської, В. Малахова; зміст і способи її формування у наукових доробках Л. Волченко, Г. Загадарчук, Г. Потиліко. Мовленнєва культура в системі культури особистості представлена у наукових дослідженнях А. Аніщук, М. Львова, Т. Ладиженської, Л. Мацько та ін. Формування комунікативних умінь особистості висвітлено у працях